

Črna kuga.

Kitajska vlada se sicer hvalevredno trudi, da bi preprečila razširjanje kuge, toda pri ljudstvu ne najde sopomoči. Niti ena kitajska prodajalna, v kateri prihajajo ljudje iz okuženih hiš, se še ni zaprla. Pač pa so Kitajci habjevni, da je naravnost smešno. Pred vrata obešajo velika zrcala, ker so mnenja, da se bo črna kuga zagledala v ista, ko se je namerila v kako hišo ter se potem obrnila, meneč, da je že notri. Nositelji kuge niso samo tabargani, kakor smo zadnjič omenili, ampak tudi podgane. Vsled tega je malo upanja, da se bo posrečilo ustaviti razširjanje morilne kuge.

Na kugi oboleli umrjejo mnogokrat brez kakih dalje trajajočih znamenj bolezni. Ko se pojavi bolezen, nastopi v par minutah smrt, hitro, kakor da bi zadela človeka kap. Bolezen se začne z mrzlico (treščljiko), ki nastopa v kratkih odmorih vedno hujše. Amerikanski zdravnik dr. Jakson je umrl 36 ur po prvem mrzličnem napadu. Cepivo Hlawkinskega, s katerim so cepili ljudi kakor proti osepnicam, se je izkazalo brezuspešno. Najbolj še varuje pred kugo z jodoformom nasičena šema (maska) na obraz, s katero se zabrani vdihanje kužnih glivic, in pa v jodoformu namočene rjuhe, v katere se ljudje zavijajo in se obvarujejo nalezjenja z dotikanjem. Vsi uradniki na mandžurskih železnicah so sedaj tako našemljeni proti kugi. Izgledajo, kakor si predstavljamo strahove. Kitajci pa se seveda smeji tej previdnosti. Na stotine Kitajcev hiti za uradniki, jih zasmehuje in zasramuje, tako, da jih mora braniti tudi vojaštvo.

Kitajska vlada je sicer odredila, da se morajo krste z okuženimi mrtveci sežgati, toda malokdo se za to briga, ali pa se postopa pri sežiganju skrajno nemarno. Krste so slabo zbite, v ognju se kmalu razpokajo in truplo se privlači ven, na trupla se vržejo psi in jih razmesarijo. Vsled tega se širi kuga tudi po pse. Vlada je ukazala vojaštvu, da postreli vse pse. Celo posebna panoga z mrtvimi okuženimi trupli se je razvila med Kitajci. Brezvestni in brezsrčni spekulanti so si uredili skladišča s trupli, v katerih shranjujejo proti primerni odškodnini trupla na kugi umrlih. Pozneje jih proti zopetni odškodnini izročajo sorodnikom, da jih pokopljejo. Sedaj je ponekod toliko mrtvecev, da jih je nemogoče sproti pokopavati. Za ukaz sežiganja pa se Kitajci zelo malo zmenijo.

Tabargan, kugo noseča žival, je najbližji sorodnik naših alpskih svizcev in spada k rodovini glodalcev. Stanuje na širokih planjavah in stavbah, ki so več metrov globoke. Lažje ga je vloviti z zanjkami, nego pa s puško. Spreten Kitajec jih vlovi povprečno na dan okoli 30. Če dobi kugo, pravi ljudska govoriča, da je to maševanje tabarganovo. Kakor so vsi glodalci sprejemljivi za kužne bolezni, tako tudi tabargan. Pri njem nastopa kuga v obliki bul, ki mu prizadevajo strašne bolečine. Zdrave živali hitro spoznajo bolezen pri tovariših in beže proč od njih. Predno se podajo k zimskemu spanju, pomore zdravi tabargani vse bolne tovariše, da si ne okužijo svojih spalnic pod zemljo.

Kuga se najbolj širi v nesnažnih ulicah in krajih ter pri nesnažnih družinah. Zanimivo je, da se kužne bolezni močno razširjajo samo pri narodih, ki niso na visoki stopinji omike, in vsled tega tudi ne drže mnogo na snago. Kitajska ima vedno opraviti s kugami, Japonska pa je obvarovana, ker je tam splošna ljudska omika mnogo višja, nego pri Kitajcih, in se vsled tega Japonci pred kugo ne branijo na habjevnen način, n. pr. z zrcali kot Kitajci. V Indiji razsaja leto za leto kolera, in tudi črna kuga, toda le med domačini, ne med ovdotnimi priseljenci Angleži. Lanj je našla kolera pri nas najboljša tla na Madžarskem in Hrvaškem.

Iz Fudsiadjana se poroča, da leži tam na poljih na stotine mrtvih. Nekatere vasi so popolnoma izumrle. Dne 4. t. m. so začeli tam sežigati mrtvece ter jih sežgali takoj prvi dan 700. Kakih 5000 mrtvičev bodo zažgali še te dni.

V vseh vaseh na potu v Pekin leže kupi mrtvičev. Promet na kitajski železnici je ustavljen. Pogled na kitajski del mesta, Harbin, je tako žalosten, da kaj tako žalostnega še ni videl svet. Dočim so se branili domačini prej vsake pomoči, je sedaj vsak oboleli od svoje rodbine postavljen na cesto in mu ne preostaja drugega, kakor da gre v posebne barake, kjer je pa mraza 34 stopinj, tako, da bolniki tu zmrznejo. — Dne 6. t. m. so zažgali 2400 trupel. Kitajske oblasti nameravajo kitajski oddelek Harbina požgati. Še živče prebivalstvo pa izločiti. Kuga je prestopila že rusko-sibirsko mejo. Nekaj slučajev kuge se je pojavilo v Čelgubinskem.

Iz Odese na Ruskem se javlja, da so se dogodili tam novi slučajji, ki dajo sumiti, da se je prinesla tja zopet kuga. Ruska vlada je odredila dalekosežne varnostne odredbe.

Nekatere listi vedo celo povedati, da se je zanesla kuga tudi že v Neapelj v Italiji. Okuženo je baje moštvo nekega parnika, in v Neaplju samem je obolela na kugi ena oseba.

Neposredne nevarnosti, da bi se razširila kuga iz Neapelja po Italiji in ostali Evropi, sedaj še ni.

Razne novice.

Osebnost. Josip Koršič, višji rudarski svetnik v pokoju v Slovenjem Gradcu je bil dne 28. jan. zaprišen kot uradni avtoriziran rudarski inženir. Od tega dne naprej je g. Koršič upravičen izvrševati posle svoje stroke in uraduje v Slovenjem Gradcu.

+ Jakob Bovha.

Nenadoma in nepričakovano smo izgubili iz prvih vrst naših bojevnikov za pravice slovenskega ljudstva na Spodnjem Štajerskem vrlega moža. Gospoda Jakoba Bovha ni več med nami. V petek, dne 3. t. m. zjutraj je po kratkem boju podlegel neizprosni beli ženi smrti. Težko ga bodo pogrešali mnogoštevilni znanci in prijatelji, občutno se bo pa opazilo, da ga ni več, tudi v številnih odborih in zastopih, katerih vesten in delaven član je bil dragi ranjki. G. Bovha je bil odbornik S. K. Z. od njenega pričetka, član kozjanskega okrajnega zastopa, župan v domači občini v Veračah pri Bučah in je zavzemal še druga častna mesta. V vseh teh zastopih je bil gosp. Bovha vedno mož na svojem mestu. Ni se bal truda, potov in stroškov, ampak je vedno redno zahajal k vsem sejam, kjer je odkrito in premišljeno stavil nasvete, ki so želi mnogokrat splošno priznanje. Radi svojega neumornega delovanja za dobrobit slovenskega ljudstva, si je priboril mnogo zvestih prijateljev in je bil spoštovan od vsakega poštenega človeka; največji sovražniki slovenskega naroda, propali posilnenci, so ga pa ravno iz tega vzroka sovražili in blatili. Seveda je bil mnogo prevzvišen in preblag, da bi ga zamogel umazati ptujski „Stajere“. Bil je vzornič, vzor slovenskega kmeta. Počivaj sladko!

Razpisano je mesto učitelja, oziroma učiteljice na 3razredni ljudski šoli v Studenicah pri Poljčanah. Prošnje do 15. marca.

Dež. poslanec J. Pierer je umrl dne 2. februarja v Afflencu na Zgornjem Štajerskem. Pripadal je nemško-nacionalni stranki. Izvoljen je bil iz skupine kmečkih občin.

Varnostne stavbe ob Sotli na Bizeljskem. Poslanec dr. Benkovič je te dni prejel obvestilo, da je poljedelsko ministrstvo z odlokom od 6. t. m. odobrilo, da se ima na treh točkah zavarovati ogrožene bregove Solte; vlada prispeva k stroškom v skupnem znesku 5700 K, 40% pod pogojem, da tudi dežela primerno prispeva in da se dela pod nadzorstvom drž. tehnika prične še to leto.

Tečaj za vinarstvo in sadjarstvo in tečaj za viničarje, se vrši na deželni sadjarski in vinarski šoli v Mariboru od 6. do 18. marca. Natančnejše pove inserat.

Poučni tečajji, kakor se je vršil pri nas ta teden v Konjicah in pretekli teden v St. Ilju, najdejo posnemanje tudi v drugih slovenskih deželah. Velik socialni tečaj se je vršil pred svečnico v Gorici, in v kratkem se vrši sličen socialni tečaj v Celovcu za celo Koroško. Kaj pa storijo celjski in slogaški liberalci za izobrazbo ljudstva?

Med Mariborom in Vuhredom vozi od 2. febr. naprej osebni vlak ob nedeljah in praznikih za znižane cene. Vlak šteje 445 vozi z mariborskega glavnega kolodvora ob 1.45 popoldne, s koroškega kolodvora pa ob 1.55. V Vuhred pride vlak ob 3.28. Zvečer vozi vlak šteje 444 iz Vuhreda ob 7.25, iz Ribnice-Brezno 7.45, iz St. Lovrenca 8.05, iz Fale 8.17, iz Ruš 8.31, iz Bistrice 8.43, iz Lembaha 8.49, in v Maribor (glavni kolodvor) ob 9.07.

Gospodinjstvo šole. Kranjska dežela, v kateri vladajo naši somišljeniki, vzdržuje letos gospodinjstvo šole v Ljubljani, na Vrhniki, v Šmihelu pri Kandiji, v Repnjah in Selcih. Zadnji teden je obiskal te šole dvorni svetnik dr. Heinz ter se zelo pohvalno izražal o tem, kar je videl in slišal. Naša dežela, v kateri vladajo nemški liberalci, v tem oziru jako malo stori. Z lastno močjo si vzdržujemo Slovenci gospodinjstvo šole v Teharjih. Priprčemo, da se ob kmečke strani ta šola kolikor mogoče obilno podpira, posebno sedaj v začetku. Vsak začetek je težek.

Zunanji minister za papeža. V odseku za zunanje zadeve je socialni demokrat Soukup predlagal, naj se opusti poslaništvo pri Vatikanu. Ta resolucija je bila odklonjena z vsemi glasovi proti dvema. Naš zunanji minister je v cesarjevem imenu ob tej priliki izjavil, da je ta resolucija nesprejemljiva, ker hoče cesar kot zvest sin katoliške cerkve biti zastopan pri svetem očetu; če bi se ta resolucija sprejela, bi se s tem razžalila čustva velike večine avstrijskega prebivalstva. S tem odgovorom liberalci in socialisti ne bodo zadovoljni. Najbolj jih jezi, da ne smejo ugovarjati ničesar, ker je izjavil minister, da je cesar zvest sin katoliške cerkve.

Preveč. Na avstrijskih gimnazijah in realkah študira letos 149.574 dijakov. Vsi ti mladi ljudje so določeni od starišev za uradnike. Zato pa se v Avstriji tudi morajo ustvarjati vedno nova uradniška mesta. Uradništvo nas stane približno že eno milijardo. Seveda je udobno biti uradnik, ker njegovi plači nikdar ne preti toča, mraz, povodinj in druge uime. Za stanovo, ki si morajo s proizvajanjem novih vrednosti služiti kruh, kakor kmečki in obrtniški, je žal, vedno manj smisla. Samo Rusija, Italija in Francoska dajejo še več za uradnike, kakor Avstrija.

Resnica. Kje si? Da se je ptujski „Stajere“ skregal s pametjo in resnico, je nam že dolgo znano. Toda da je bolezen na možganih pri njem že tako daleč napredovala, to smo spredvideli še komaj iz zadnje številke. Piše namreč zelo slovesno, da je med slovenskimi listi „Stajere“ edini popolnoma neodvisen kmečki list. — Prvič ni slovenski list, ampak nemškutarski list, drugič ni kmečki list, ampak šnopsarski, in tretje ni neodvisen, ampak plačan in vzdrževan od kramarjev ali fabrikantov šnopsa. Ko je nekoč pred sodiščem eigan zatrjeval, da je pošten človek, se mu je cel sodni dvor na glas zasmel.

Stajercijancem. Nemški učenjak Adolf Bartels je zapisal nastopne, dobesedno prevedene besede: Rojen Slovan, ki deluje za nemško stvar, je v mojih očeh lump, kajti po svoji naravi mora skrbeti za zadeve svojega naroda in ne za zadeve tujega naroda. — Za Stajercijance hud peper!

Nemško gospodarstvo. V nemško-nacionalnem Gradcu so dne 26. prosinca dokončali po petih sejah proračunsko razpravo. Proračun izkazuje 2½ milijona kron primanjkljaja. Povsod enako! Kjerkoli zajahajo občinskega konja nemški nacionalci in njihovi nemškutarski podrepniki, znajo le zapravljati in delati dolgove.

Nemška doslednost. „Grazer Tagblatt“ poroča v številki z dne 7. t. m. na 3. strani, da je v Knittelfeldu povodom ljudskega štetja večina sester tamošnje bolnišnice navedla slovensčino kot občevelni jezik in pristavlja, da je to drzno izjava na Nemcev. V isti številki na 6. strani pa poroča brez vsake pripombe, da so v Metnitzu razven starih italijanskih delavcev navedli vsi nemščino kot občevelni jezik. Tukaj ne najde list prav nobenega izzivanja. Nemcem je ljudsko štetje že v resnici popolnoma zmašalo pamet.

Se enkrat Zvezina podjetja v Celju! Dr. Kukovec je na Nj. ekscelenco štaj. namestnika poslal obširno, nemški pisano spomenico, v kateri pere svoja podjetja, kar se da. Seveda se mora priznati, da so vse navedbe v spomenici poslanca dr. Benkoviča resnične; to priznanje skuša le nekoliko olepšati. Zlasti previdno govori o dogovih Zveze; številki dr. Benkoviča sicer ne prizna, vendar pa noče s pravo barvo na dan. Dr. Kukovecva spomenica končno priznava, da je pravna podlaga podjetij v vsakem oziru nevdržljiva in časuneprijemna, da je odbor Zveze slov. posojilnic sedaj — šele po spomenici dr. Benkoviča — sklenil likvidacijo, pri čemur se bode interese posojilnic kolikor mogoče (!) varovalo. Tedaj le „kolikor mogoče“, obenem pa trdi, da odbor ni imel namena, vlog posojilnic odpisati! Saj tako nespametni pa vendar niso, da bi priznali svojo nakano, posojilnice oškodovati. Zveza slov. posojilnic tedaj likvidira. Cemu potem toliko krika in vika? Saj poslanec dr. Benkovič nič drugega ni zahteval v svoji spomenici in že na občenem zboru dne 29. decembra l. l.

Ljudsko štetje. V Gradcu so našli 146.509 prebivalcev. Vojaštva je v Gradcu 3274 mož. Gradec ima torej 151.783 prebivalcev. Leta 1900 je bilo v Gradcu 138.080 prebivalcev.

Napredek ljudske misli v Dalmaciji. V mesecu januarju se je v Dalmaciji na polju ljudske in krščanske misli začelo, oziroma izvršilo naslednje delo: Izšle so „Pučke Novine“, ki imajo že okrog 5000 naročnikov. Število naročnikov krasno opremljene „Mladosti“ se je dvignilo od 2000 na 3000. V Splitu se je vršil 3-dnevni poučni tečaj za kmečke mladeniče, ki je štel nad 80 udeležnikov. V Jesenicah se je osnovalo mladeniško društvo, ki ima že 105 članov. Za tobačne delavce v Imotskem, Sinju, Vrgovcu in Splitu so se ustanovile organizacije. V Imotskem se je vršila pravaška skupščina in po raznih drugih krajih razne druge priredbe. Ljudska misel in ljudsko delo v Dalmaciji torej vrlo napreduje.

Nakup konj za vojaštvo. Skupno vojno ministrstvo je sklenilo, da v prihodnje kolikor le mogoče za vojaštvo potrebnih konj nakupi pri konjerejih samih, in ne pri prekupcih. Taki konji se pa ne bodo kupovali samo spomladi in jeseni v za to posebno določenih krajih, ampak tudi med letom na onih krajih, kjer se nahajajo, torej pri konjerejih samih. Za nas pride za nakup v poštev nakupovalna komisija za remonte šteje 8 v Mariboru. Tej je treba naznaniti, koliko, kje in kakšne konje ima kdo na prodaj. Pripomni se, da bo kupovala ta komisija konje za ježo, za lahko kabo tudi za težko vožnjo.

Državno žensko društvo v prosepah poljedelstva se je dne 28. m. m. ustanovilo na Dunaju. Glasom pravil more postati član društva vsaka zemljiška posestnica, soproga ali rodbinski član, brez ozira na velikost posestva, dalje pa tudi vse one žene, ki se zanimajo za kmetijstvo in delujejo za njegov napredek. Na občni zbor so došle mnoge visoke gospe, gospe spodje ter zastopnik poljedelskega ministrstva, dr. v. Führer. Društvo si je stavilo pred vsem nalogo, da omeji ženski beg z dežele v mesto. V osrednje vodstvo je izvoljena med drugimi tudi gospa dr. Ivana Šusteršiča, voditelja Vseslovenske Ljudske Stranke.

Splošna dražinja mesa na vsem svetu. Na glavnem shodu nemških trgovcev v živino v Düsseldorfu, so naglašali mnogi govorniki, da se letos na vsem svetu meso tako podraži, kakor še nikdar dosej.

Nar. kolek — kam ga prilepiš? Vse hvale je vredna navada, opremiti vsako pismo z narodnim kolekom. Treba si je dobro zapomniti, da ni dovoljeno narodni kolek ali kakšno koli znamko prilepiti na naslovno stran pisma, razglednice ali dopisnice. Ako je naslovna stran razglednic ali dopisnic razdeljena, sme se narodni kolek prilepiti le na prvo polovico, ki je določena za dopis. Ako jo prilepiš na desno, za naslov odločeno polovico, se bode od naslovljenca iztirjalo 10 vin. kazni, kakor da bi list na bil frakovan. To ti pove tvoj Expertus Rupertus, ki je letos že 3-krat plačal kazen.

Ivan Rašč, kapucin, zlatomašnik, umrl je dne 1. februarja v Varaždinu. Pokojnik je bil od Sv. Tomaža pri Ormožu. Deloval je največ v Varaždinu ter je bil v celi okolici radi svojega delovanja in svo-